

Förenade målen C-101/07 P och C-110/07 P

**Coop de France bétail et viande, tidigare Fédération nationale
de la coopération bétail et viande (FNCBV) m.fl.**

mot

Europeiska gemenskapernas kommission

”Överklagande — Konkurrens — Nötköttsmarknad — Avtal som nationella föreningar för uppfödare och slaktare har ingått i syfte att tillfälligt stoppa importen av nötkött och fastställa ett lägsta inköpspris — Böter — Förordning nr 17 — Artikel 15.2 — Beaktande av omsättningen för en företagsammanslutnings medlemmar”

Förslag till avgörande av generaladvokat Ján Mazák föredraget den 17 april
2008 I - 10197
Förslag till avgörande av generaladvokat J. Mazák föredraget den 16 oktober
2008 I - 10226
Domstolens dom (tredje avdelningen) av den 18 december 2008 I - 10228

Sammanfattning av domen

1. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Meddelande om invändningar — Nödvändigt innehåll — Iakttagande av rätten till försvar
(Rådets förordning nr 17, kommissionens förordning nr 99/63, artikel 4)*

2. *Överklagande — Grunder — Otillräcklig motivering — Talan vid förstainstansrätten mot en indirekt motivering — Tillåtet*
(Artikel 225 EG; domstolens stadga, artikel 51; förstainstansrättens rättegångsregler, artikel 64)
3. *Konkurrens — Böter — Belopp — Bestämmande — Beaktad omsättning — Den sammanlagda omsättningen för företagen i en företagssammanslutning — Tillåtet*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)
4. *Konkurrens — Böter — Böter som ålagts såväl en förening bestående av företagssammanslutningar som medlemmarna i föreningen — Åsidosättande av principen non bis in idem och proportionalitetsprincipen*
(Rådets förordning nr 17, artikel 15.2)

1. Kommissionen uppfyller sin skyldighet att iakttä företagens rätt att yttra sig, genom att i sitt meddelande om invändningar uttryckligen ange att den har för avsikt att undersöka huruvida de berörda företagen ska åläggas böter och de huvudsakliga faktiska och rättsliga grunder som kan medföra att böter åläggs, såsom hur allvarlig den påstådda överträdelsen är och hur länge den pågått, samt huruvida den begåtts uppsåtligen eller av oaktsamhet. Kommissionen ger därigenom företagen de upplysningar som är nödvändiga för att de ska kunna försvara sig, inte bara mot konstaterandet av en överträdelse utan även mot åläggandet av böter.

avsedda böterna innan företagen har lämnats tillfälle att yttra sig över anmärkningarna mot dem, skulle innebära ett oriktigt föregripande av kommissionens beslut.

(se punkterna 47 och 49)

Den omständigheten, att i meddelandet om invändningar uttala sig om nivån på de

2. Förstainstansrätten är skyldig att, för att korrekt bedöma omständigheterna i målet, noggrant undersöka de handlingar som

parterna har gett in och beakta dem, inklusive dem som efter muntlig förhandling har fogats till handlingarna i målet såsom en åtgärd för processledning enligt artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler.

Den motiveringsskyldighet som åvilar förstainstansrätten innebär dock inte någon skyldighet att lämna en uttömmande redogörelse för vart och ett av de resonemang som parterna i tvisten fört. Motiveringen kan således vara underförstådd, under förutsättning att den ger de berörda personerna möjlighet att få reda på skälen till varför de ifrågavarande åtgärderna vidtagits och den behöriga domstolen tillräckligt underlag för att utöva sin kontroll.

(se punkterna 74 och 75)

medlemmar och i samarbete med dessa, eftersom sammanslutningen inte har några fristående objektiva intressen i förhållande till de anslutna företagen.

All annan tolkning skulle strida mot nödvändigheten av att säkerställa den avskräckande verkan av de sanktionsåtgärder som vidtas vid brott mot gemenskapens konkurrensregler. Annars finns det nämligen en risk för att kommissionens befogenhet, att ålägga dem som begår sådana brott böter till ett lämpligt belopp, äventyras. Sammanslutningar med mycket låg omsättning men som, utan att formellt kunna binda dem till avtal, omfattar ett stort antal företag som tillsammans har en betydande omsättning, skulle nämligen endast kunna åläggas synnerligen låga böter även om överträdelserna som de begått kunnat inverka påtagligt på marknaderna i fråga.

(se punkterna 97 och 98)

3. När medlemmarna i en företagssammanslutning har deltagit aktivt i genomförandet av ett konkurrensbegränsande avtal, kan medlemmarnas omsättning beaktas vid beräkningen av bötesbeloppet, även om den aktuella sammanslutningen inte har befogenhet att binda sina medlemmar. Ett sådant beaktande kan vara motiverat när överträdelserna som begåtts av en sammanslutning avser dess medlemmars verksamhet och det konkurrensbegränsande förfarandet i fråga utövas direkt av sammanslutningen till förmån för dess
4. Ett kommissionsbeslut, genom vilket såväl en förening av företagssammanslutningar som föreningens medlemmar åläggs böter med anledning av vars och ens delaktighet i respektive ansvar för att ha överträtt konkurrensreglerna, strider inte mot principen *non bis in idem*. Det förhållandet att dessa sammanslutningar har ställning som medlem i den förstnämnda föreningen

innebär inte att sanktionsåtgärder har vidtagits mot dessa personer flera gånger för samma överträdelse. I den mån dessa sammanslutningar utgör oberoende juridiska personer, som har separata budgetar och ändamål vilka inte alltid överensstämmer samt genomför sina respektive föreningsaktioner för att tillvarata sina egna och specifika intressen, råder det inte en sådan identitet mellan regelöverträdarna som är nödvändig för att principen *non bis in idem* ska bli tillämplig.

Beslutet strider inte heller mot proportionalitetsprincipen, även om kommissionen beaktade omsättningen för medlemmarna

i varje sammanslutning i syfte att fastställa det gränsvärde på 10 procent som avses i artikel 15.2 i förordning nr 17. De direkta och indirekta medlemmarna i de bötfällda sammanslutningarna har nämligen inte av det skälet ålagts dubbla böter för en och samma överträdelse, eftersom det faktum att denna omsättning har beaktats inte innebär att sammanslutningens medlemmar har ålagts böter eller att sammanslutningen i fråga ens är skyldig att övervältra kostnaderna för böterna på sina medlemmar.

(se punkterna 127–130)